

Sygn. akt III Ca 170/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Roman Troll (spr.)

Sędzia SO Teresa Kołeczko - Waclawik

SO Lucyna Morys – Magiera

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2018 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa D. L. (1), D. L. (2) i G. L.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 20 października 2017 r., sygn. akt I C 1884/15

1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. tiret drugi o tyle tylko, że zasądzone tam odsetki ustawowe zasądza w wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie od kwoty 2 000 zł (dwa tysiące złotych) od 12 lipca 2017 r., a od kwoty 10 000 zł (dziesięć tysięcy złotych) od 4 sierpnia 2017 r., natomiast w pozostałej części, co do żądanych ustawowych odsetek za opóźnienie od kwoty 10 000 zł za okres od 12 lipca 2017 r. do 3 sierpnia 2017 r., powództwo oddala;

2) oddala apelację w pozostałej części;

3) zasądza od pozwanej na rzecz powódki D. L. (1) kwotę 1 800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Roman Troll SSO Teresa Kołeczko – Waclawik

Sygn. akt III Ca 170/18

UZASADNIENIE

Pozwem z 16 grudnia 2015 r. powódka D. L. (1) wniosła o zasądzenie od pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. na jej rzecz 8000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 29 października 2015 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, traumę psychiczną oraz uszczerbek na zdrowiu spowodowany nagłą śmiercią teściowej, G. L. i D. L. (2) wnieśli o zasądzenie po 15000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 29 października 2015 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, traumę psychiczną oraz uszczerbek na zdrowiu spowodowany nagłą

śmiercią babci. Nadto powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko wskazali, że 5 maja 2010 r. w S. doszło do wypadku komunikacyjnego, którego sprawca, ubezpieczony u pozwanej doprowadził do śmierci H. L..

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz od powodów kosztów procesu. Wskazała, że powodowie nie wykazali, aby doznana przez nich krzywda przejawiała się negatywnymi zjawiskami w ich psychice, dalszej egzystencji czy wpływała na relacje pomiędzy nimi a pozostałymi członkami rodziny bądź społeczeństwem.

W piśmie procesowym z 10 lipca 2017 r. sprecyzowano żądanie pozwu dotyczące powódki D. L. (1), wnosząc o zasądzenie na jej rzecz 20000 zł zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od 8000 zł od 29 października 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., a z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, a od 12000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 12 lipca 2017 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 20 października 2017 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanej na rzecz powódki D. L. (1) 20000 zł z ustawowymi odsetkami od kwot:

-8000 zł od 29 października 2015 r. do dnia zapłaty,

-12000 zł od 12 lipca 2017 r. do dnia zapłaty (pkt 1);

zasądził od pozwanej na rzecz powódki D. L. (2) 10000 zł z ustawowymi odsetkami od 29 października 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 2); oddalił powództwo D. L. (2) w pozostałym zakresie (pkt 3); zasądził od na rzecz powoda G. L. 10000 zł z ustawowymi odsetkami od 29 października 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 4); oddalił powództwo G. L.

w pozostałym zakresie (pkt 5); zasądza od pozwanej na rzecz powódki D. L. (1) 2817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 1200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 6); koszty postępowania między pozwaną a powodem G. L. stosunkowo rozdzielił, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu (pkt 7); koszty postępowania między pozwaną a powódką D. L. (2) stosunkowo rozdzielił, pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu (pkt 8); nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gliwicach 600 zł tytułem opłaty od rozszerzonego powództwa (pkt 9).

Orzeczenie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych: 10 maja 2010 r.

w S. kierujący pojazdem marki M. najechał na tył samochodów stojących na skrzyżowaniu, w wyniku czego zostały one wepchnięte pod naczepę, a następnie zapaliły się, w wyniku zdarzenia śmierć poniosła teściowa powódki D. L. (1) i babka dwójki pozostałych powodów (H. L.). W chwili wypadku sprawcę zdarzenia łączyła z pozwaną obowiązkowa umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego. H. L. w chwili śmierci miała 58 lat, była osobą bardzo życzliwą, otwartą, pomocną, kontaktową, uśmiechniętą, z optymizmem patrzącą na świat, mieszkała w tej samej miejscowości co powodowie, była współwłaścicielem parkingu, miała nienormowany czas pracy oraz przebywała na rencie, co pozwalało jej na sprawowanie opieki nad wnukami – D. L. (2) i G. L., wówczas mieli odpowiednio 14 i 17 lat. Bardzo często po szkole powodowie odwiedzali babcię i spędzali z nią czas wolny bawiąc się i grając. H. L. bardzo często zabierała wnuki na pizzę, na lody, na basen, a podczas ładnej pogody niejednokrotnie zabierała wnuki na działkę. Kiedy powodowie uczęszczali do szkoły podstawowej, bardzo często przychodzili po lekcjach do babci. D. L. (2) i G. L. chętnie zostawali również u swojej babci na weekendy. Zmarła miała również bardzo dobry kontakt ze swoją synową – D. L. (1), kobiety poznały się w 1992 r. i już wtedy powódka odwiedzała swoją teściową podczas pobytu P. L. w wojsku, wspólnie z teściową spędzała bardzo dużo czasu, piekły razem ciasta, zaprawiały słoiki, gotowały, popołudniami piły wspólnie kawę oraz jeździły na grzyby. H. L. zawsze służyła swojej synowej pomocą m.in. przy opiece nad dziećmi, jak też dobrą radą w każdej dziedzinie życia. Zmarła miała trójkę dzieci, dwóch synów i jedną córkę, których zawsze traktowała sprawiedliwie. Rodzina powodów żyła w zgodzie, spędzając wspólnie czas wolny. Powodowie spotykali się z H. L. na wszystkich imprezach rodzinnych, spędzali razem święta, wyjeżdżali na wakacje

oraz na weekendy, m.in. do W., W., U., S.. Bardzo często chodzili również na działkę. Obecnie podczas uroczystości rodzinnych i świąt rodzina bardzo często wspomina H. L., zastanawiając się jak wyglądałoby ich życie razem z nią. Powodowie odwiedzają grób zmarłej raz w tygodniu, wymieniają kwiaty, palą znicze.

Po śmierci H. L. powódka D. L. (1) nie umiała podnieść się psychicznie, przez kilka dni po śmierci teściowej nie chodziła do pracy, była załamana, nastąpiło obniżenie aktywności życiowej powódki, nie miała chęci do zabaw i spotkań towarzyskich, cierpiała na bezsenność, męczyły ją sny dotyczące wypadku, pojawiły się u niej objawy reakcji żałoby, które do dzisiaj nie zostały całkowicie skompensowane, a aktualnie widoczne są cechy umiarkowanego zespołu depresyjnego. Powódka nie wymaga konieczności leczenia lub terapii psychologicznej, ale terapia taka byłaby wskazana. Wskutek śmierci H. L. powódka doznała uszczerbku na zdrowiu w wysokości 10%.

Z kolei u powodów G. L. i D. L. (2) przez kilka dni po śmierci babki nie uczęszczali na zajęcia lekcyjne, byli rozbici, przygnębieni, pojawiły się u nich reakcje żałoby, które zostały skompensowane, pozostało jednak wspomnienie szoku i załamania, nie wymagają konieczności leczenia lub terapii psychologicznej. Nie nastąpił u nich trwały rozstrój zdrowia psychicznego, bowiem rozstrój ten dotyczył jedynie okresu bezpośrednio po wypadku. Wskutek śmierci H. L. powódka D. L. (2) doznała uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5 %, z kolei powód G. L. doznał uszczerbku w wysokości 0%. Do chwili obecnej D. L. (2) nosi przy sobie wisiołek, który kupiła jej babcia nad morzem, natomiast G. L. do dzisiaj posiada srebrny łańcuszek będący pamiątką po babci. H. L. była autorytetem i wzorem do naśladowania dla swoich dzieci, synowych, zięcia i wnucząt.

Wezwaniem z 25 września 2015 r. powodowie D. L. (1), G. L. oraz D. L. (2) wezwali pozwaną do dobrowolnej zapłaty na rzecz D. L. (1) 10000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć zmarłej teściowej, na rzecz G. L. i D. po 20000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć zmarłej babci. W toku postępowania likwidacyjnego, decyzją z 5 października 2015 r., pozwana poinformowała o braku podstaw do uznania roszczenia, nie wypłacając tym samym na rzecz powodów żadnej kwoty.

Przy tak dokonanych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy, przywołując regulacje art. 822 § 1 k.c., art. 822 § 4 k.c., art. 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, art. 436 k.c. w związku z art. 435 k.c., art. 361 k.c., art. 446

§ 4 k.c., uznał powództwo w stosunku do D. L. (1) za zasadne w całości, natomiast w stosunku do pozostałych powodów ich żądanie uwzględnił w przeważającej części. Zaznaczył, że pozwana ponosi odpowiedzialność cywilną za działanie sprawcy wypadku, a kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny, a zadośćuczynienie za krzywdę ma rekompensować szkodę niemajątkową wiążącą się z naruszeniem czysto subiektywnych przeżyć człowieka. Wskazał też, że ustawodawca nie podał, kto jest członkiem najbliższej rodziny, któremu należy się zadośćuczynienie, ale należy przyjąć, że jest nim każdy członek najbliższej rodziny, który przeżywa stratę, ból, cierpienie związane ze śmiercią – przywołał

w tym zakresie też stosowne orzecznictwo i regulacje art. 71 Konstytucji oraz art. 23 k.c. Zdaniem Sądu Rejonowego powodów (synową i wnuki zmarłej H. L.) należy zaliczyć do kręgu osób bezpośrednio dotkniętych skutkami zdarzenia z 10 maja 2010 r. Śmierć osoby najbliższej zawsze stanowi traumatyczne przeżycie oraz może być przyczyną większych bądź mniejszych komplikacji życiowych osoby dotkniętej tego rodzaju stratą. Doświadczenie życiowe wskazuje, że dzieje się tak szczególnie w sytuacji, gdy śmierć najbliższego ma charakter nagły i niespodziewany, a taki charakter miała śmierć H. L.. Dodatkowo nastąpiła ona w okolicznościach tragicznych.

Określając wysokość kwoty zadośćuczynienia pieniężnego, Sąd Rejonowy kierował się przede wszystkim tym, że kwota ta winna obejmować rekompensatę krzywdy moralnej, tj. krzywdy pozostającej w sferze subiektywnych, wewnętrznych przeżyć danej osoby, polegających na ujemnych przeżyciach związanych z cierpieniem fizycznym, psychicznym i moralnym. Zadośćuczynienie pieniężne ma bowiem na celu zrehabilitować krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie i ból spowodowany utratą najbliższej osoby. Podkreślił, że wysokość zadośćuczynienia nie może stanowić zapłaty symbolicznej, ale musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość, a przy określaniu

wysokości zadośćuczynienia ma obowiązek w każdym przypadku dokonywać oceny konkretnego stanu faktycznego i brać pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy stopień nasilenia cierpień psychicznych, ich długotrwałość, a także wiek poszkodowanego oraz rodzaj więzi, jaka łączyła daną osobę z osobą zmarłą. Przywołał też w tym zakresie stosowne orzecznictwo.

Jako adekwatne do doznanej przez powódkę D. L. (1) krzywdy za naruszenie jej dobra osobistego uznał Sąd Rejonowy 20000 zł, gdyż tragiczne zdarzenie miało dla powódki ogromne negatywne znaczenie, bowiem odczuwała cierpienia psychiczne związane ze śmiercią teściowej, a do chwili obecnej ma problemy ze snem, często śni jej się H. L. oraz sam wypadek; co więcej, powódka żyła w trudnych warunkach emocjonalnych, albowiem najbliżsi członkowie rodziny, a zwłaszcza mąż, syn i córka, po zdarzeniu pogrążeni byli

w żałobie, a jej myśli krążyły wokół tragedii, jaka spotkała jej teściową. Wziął także pod uwagę, że mimo doznanej straty i jej bolesnych następstw, powódka musiała znaleźć w sobie dość siły, aby udźwignąć trudy codzienności i wrócić do swojego życiowego rytmu, w tym powrócić do wykonywania obowiązków zawodowych oraz prowadzić życie w rodzinie. Powódka na skutek działania sprawcy wypadku została pozbawiona bliskości teściowej, wspólnego przeżywania ważnych chwil w jej życiu. Zdaniem Sądu Rejonowego 20000 zł jest odpowiednią do doznanych przez powódkę cierpień psychicznych, jak również spełni swoje podstawowe cele w postaci zadośćuczynienia. Dodatkowo wskazał, że z opinii biegłych

z zakresu psychologii i psychiatrii wynika, iż u powódki D. L. (1) aktualnie widoczne są cechy umiarkowanego zespołu depresyjnego, wprawdzie nie wymaga konieczności leczenia lub terapii psychologicznej, ale terapia taka byłaby wskazana, a w skutek śmierci H. L. doznała ona 10% uszczerbku na zdrowiu; utraciła teściową, z którą miała bardzo dobrą relację, która odgrywała bardzo ważną rolę w jej życiu, zawsze służyła jej pomocą, dobrą radą, stanowiła dla niej oparcie w trudnych chwilach; traktowała teściową jak własną matkę, spędzały razem wolny czas, święta oraz uroczystości rodzinne, a po jej śmierci odczuwała smutek, żal i tęsknotę, uczucia te towarzyszą jej do chwili obecnej, bowiem nie potrafi pogodzić się z tragiczną śmiercią H. L.; nawet obecnie powódka wspomina swoją teściową, zastanawia się jaką dobrą radą by jej służyła, odwiedza cmentarz średnio raz w tygodniu, przynosi świeże kwiaty oraz pali znicze; utrata teściowej również niekorzystnie wpłynęła na aktywność życiową powódki i jej życie społeczne, bowiem zrezygnowała ze spotkań towarzyskich, niechętnie wyjeżdżała na wakacje.

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 14 ust. 2 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zasądzając je od 8000 zł od 29 października 2015 r., zgodnie z wezwaniem z 25 września 2015 r., a od 12000 zł z odsetkami od 12 lipca 2017 r. zgodnie z pismem, w którym rozszerzono powództwo z 10 lipca 2017 r.

O kosztach postępowania w zakresie powództwa D. L. (1) Sąd Rejonowy orzekł w punkcie 6., a to na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Nadto Sąd Rejonowy nakazał również pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach 600 zł tytułem opłaty od rozszerzonego powództwa D. L. (1).

Apelację od tego orzeczenia złożyła pozwana, a to w części dotyczącej punktów

1. (co do D. L. (1) w zakresie ponad 8000 zł, to jest co do 12000 zł wraz z odsetkami od zaskarżonej części wyroku) 6. i 9. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie art. 446

§ 4 k.c. poprzez zasądzenie rażąco wysokiej kwoty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę pomimo tego, że jest sprzeczna z przyjętymi w orzecznictwie sądów powszechnych kryteriami ustalania wysokości zadośćuczynienia z tytułu śmierci osoby bliskiej; art. 6 k.c. poprzez uznanie, że powódka wykazała rozmiar krzywdy przez nią doznanej, uzasadniającej przyznanie na jej rzecz zasądzonej kwoty; art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na przyjęciu, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie uzasadnia zasądzenie świadczenia w wysokości wskazanej w zaskarżonym wyroku.

Przy tak postawionych zarzutach wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zakresie żądania D. L. (1) co do kwoty ponad 8000 zł, to jest

w zakresie 12000 zł, rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych w oparciu art. 100 k.p.c. oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powódka D. L. (1) wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje za własne.

Skarżąca w apelacji nie wskazała sprzeczności z materiałem dowodowym, wyciągnęła tylko z zebranego sprawie materiału dowodowego odmienne wnioski niż Sąd Rejonowy. Natomiast ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy mieści się w granicach zakreślonych art. 233 § 1 k.p.c., nie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów, a wnioski co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie. Równocześnie Sąd Rejonowy poddał ocenie w sposób kompleksowy i właściwy cały materiał dowodowy zebrany w sprawie, a skarżąca nie wykazała, aby uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, tymczasem tylko takie uchybienia mogą być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów, nie jest bowiem wystarczające samo przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu.

Apelacja pozwanej w zakresie ustaleń dotyczących naruszenia regulacji art. 233

§ 1 k.p.c. stanowi więc nieuzasadnioną polemikę z prawidłowo dokonanyymi przez Sąd Rejonowy ustaleniami faktycznymi i prawidłowo dokonaną oceną dowodów. Apelująca zapomina o podstawowych okolicznościach związanych z tym, że opinia biegłych psychiatry i psychologa wyraźnie wskazuje na to, że u powódki, właśnie na skutek nagłej utraty osoby bliskiej – teściowej, doszło pierwotnie do reakcji żałoby przez około 1,5 roku, a do chwili obecnej pozostaje ona płaczliwa - tak było na okres wydania opinii w czerwcu 2016 r. /k. 118-119/. Jednocześnie stwierdzono u niej rozstrój zdrowia psychicznego, który był przejściowy, a z tego tytułu ustalony został u powódki 10% uszczerbek na zdrowiu. Ponadto zdiagnozowano u niej cechy umiarkowanego zespołu depresyjnego. Ten uszczerbek na zdrowiu jest o tyle trwały, że nadal utrzymują się cechy zespołu depresyjnego. Wynika to z tego, że pomiędzy teściową, a powódką była silna więź i liczyła ona zawsze na jej rady, często się spotykały i to zarówno wspólnie z rodzinami, jak i osobno. Biegli sądowi zaznaczyli też, że wskazana jest co do niej terapia psychologiczna, natomiast podkreślili, że nie ma takiej konieczności; podkreślili przy tym, że obniżenie nastroju powódki uwidocznione w badaniu stanowiło właśnie cechę depresji, a od chwili śmierci do chwili badania upłynęło kilka lat.

O tych okolicznościach, będących elementem ustaleń faktycznych, jak również o pozostałych okolicznościach wskazanych w uzasadnieniu Sądu Rejonowego, które brał on pod uwagę przy ocenie wysokości zadośćuczynienia przyznanego powódce, zapomina apelująca. Dodatkowo relacja pomiędzy teściową, a powódką była odmienna od istniejących w społeczeństwie stereotypów w tym zakresie. Z tego powodu też reakcja psychiczna powódki na nagłą śmierć teściowej jest inna, niż wówczas, gdyby ich relacje nie były tak silne jak pomiędzy matką i córką.

Sam fakt, że powódka ma żyjących oboje rodziców nie zmienia tego, że od 1992 r. była również silnie związana ze zmarłą teściową, którą utraciła nagle wskutek jej śmierci w wypadku. W jej przypadku to tak jakby utraciła jedno z rodziców, oczywiście w realiach rozpoznawanej sprawy. Dodać należy, że z zeznań powódki wynika, iż relacja z teściową była o tyle bliższa niż z rodzicami, że spędzała z nią więcej czasu. Wyraźnie uwypuklił to Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Apelująca zapomina również o tym, że powódka cierpiała na bezsenność, męczyły ją sny dotyczące wypadku, a samo zdarzenie - zgodnie z tym co zaznaczyła powódka w swoich zeznaniach, którym nie zaprzeczono - było związane z tym, że samochód jej teściowej spłonął. To rodziło dodatkową traumę, powódka przywoływała to, wskazując również, że jej mąż musiał zidentyfikować zwłoki.

Jednocześnie korygowanie przez sąd drugiej instancji zasądzonego zadośćuczynienia może być aktualne tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 listopada

2004 r., sygn. akt I CK 219/04, LEX nr 146356). Podzielając przytoczony pogląd Sąd Okręgowy, na podstawie okoliczności rozpoznawanej sprawy, opisanych powyżej, doszedł do przekonania, że ustalone przez Sąd Rejonowy zadośćuczynienie na rzecz powódki w łącznej wysokości 20000 zł nie może być uznane za rażąco wygórowane, a wskazane wyżej okoliczności potwierdzają zasadność ustalonej przez Sąd Rejonowy kwoty, którą należało zasądzić na jej rzecz. Tym bardziej, że uszczerbek na zdrowiu powódki został oznaczony na 10%. Co prawda sam uszczerbek na zdrowiu nie jest ostateczną podstawą do kwalifikacji prawidłowości orzeczenia o zadośćuczynieniu, natomiast w realiach rozpoznawanej sprawy ma on o tyle znaczenie, że osoba co, do której uszczerbek na zdrowiu został oceniony na 5% - D. L. (2) otrzymała 10000 zł zadośćuczynienia. Dwójka dzieci powódki otrzymała po 10000 zł zadośćuczynienia (tego w apelacji pozwana nie kwestionuje i nie apelowała od orzeczenia w tej części), a trauma, którą po śmierci teściowej przeżyła powódka jest wyraźnie wyższa, bo tylko u niej aktualnie widoczne są cechy umiarkowanego zespołu depresyjnego.

Zastosowana przez Sąd Rejonowy regulacja prawna, co do zasady, jest prawidłowa, przy czym Sąd Rejonowy nie zwrócił uwagi na to, że zgłoszone, jako podwyższone, żądanie powódki precyzowało przy okazji żądanie pozwu co do odsetek ustawowych, wskazując, że od 1 stycznia 2016 r. żądane są odsetki ustawowe za opóźnienie. Od 1 stycznia 2016 r. doszło bowiem do zmiany regulacji prawnych w tym zakresie (por. art. 481 k.c.).

Nadto powódka już przed procesem wezwała pozwaną do uiszczenia zadośćuczynienia w wysokości 10000 zł. Wysokość zadośćuczynienia przewyższająca 8000 zł była należna w chwili pierwotnego wezwania. Dlatego też żądanie odsetek od dalszej kwoty w wysokości 12000 zł od 12 lipca 2017 r. jest zasadne w tej dacie, ale tylko co do 2000 zł, gdyż tylko co do 10000 zł było wezwanie do zapłaty przed wszczęciem postępowania. Pozwana otrzymała wezwanie wraz z rozszerzonym powództwem na rozprawie 4 sierpnia 2017 r. Dlatego też od pozostałej kwoty od tego dnia może dojść do zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie (od 10000 zł), albowiem wcześniej pozwana nie była wzywana do zapłaty takiej należności. Zgodnie zaś z art. 455 k.c., jeżeli termin świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania powinno być ono spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania. Pozwana zaś była pierwotnie wezwana do wykonania zobowiązania w wysokości 10000 zł - zapłaty takiego zadośćuczynienia, kolejne wezwanie zostało doręczone jest dopiero 4 sierpnia 2017 r. z żądaniem zapłaty odsetek od kwoty podwyższonego powództwa (12000 zł) od 12 lipca 2017 r. Jednocześnie zasądzone zadośćuczynienie jest konsekwencją krzywdy jaką poniosła powódka w związku ze śmiercią teściowej i to pozwana w toku postępowania likwidacyjnego powinna ustalić jego właściwą wysokość.

Dodatkowo doszło do zmiany art. 481 § 2 k.c., dlatego od 1 stycznia 2016 r. należą się odsetki ustawowe za opóźnienie tamże oznaczone.

Dlatego też żądanie odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od 12 lipca 2017 r. do 3 sierpnia 2017 r. musiało zostać oddalone, gdyż wówczas należność ta nie była jeszcze w całości wymagalna, ponieważ nie było wezwania do zapłaty w tym zakresie (art. 455 k.c.). Wcześniej istniejące wezwanie nie obejmowało bowiem należności w wysokości 10000 zł wynikającej z rozszerzonego powództwa.

Powyższe spowodowało, tylko w tej części, konieczność zmiany zaskarżonego orzeczenia. Jednakże z uwagi na to, że w tym zakresie powódka uległa pozwanej w nieznacznej części orzeczenie o kosztach procesu pozostaje prawidłowe, a za jego podstawę należy wskazać art. 100 zd. 2 k.p.c. Pozwana zasadnie powinna więc ponieść w całości koszty procesu pomiędzy nią a powódką.

Dlatego też zarzuty apelacji pozostają bezzasadne. Natomiast samo jej zgłoszenie musiało doprowadzić do zmiany rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w zakresie ustawowych odsetek z uwagi na zmianę regulacji w tej części (art. 481 k.c. w związku z art. 455 k.c.). Prawem materialnym Sąd Okręgowy jest zaś związany pomimo niepodniesienia w apelacji zarzutów dotyczących odsetek.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., należało orzec jak w punkcie 1. wyroku. Oddalono apelację w pozostałej części, a to na podstawie art. 385 k.p.c., jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.) i § 10 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia, gdyż powódka uległa pozwanej tylko nieznacznej części, dlatego też pozwana powinna zwrócić jej całość kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym w wysokości 1800 zł.

SSO Lucyna Morys-Magiera SSO Roman Troll SSO Teresa Kołeczko-Waławik